

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritliče. — Telefon 2304.

„Italiji pravice, nam obveznosti in bremena“

Joca Jovanović o pomenu nettunskih konvencij. — Ratifikacija konvencij bi značila kršitev naše državne suverenitete.

Beograd, 25. maja. Predsednik zemljoradniške stranke in bivši srbski zunanji minister g. Joca Jovanović, ki je na glasu kot eden najboljših srbskih diplomata, je dal dopisniku zagrebskih »Novosti« glede sklepa vlade, da predloži Narodni skupščini nettunske konvencije v ratifikacijo, slediče izjavo:

Nettunske konvencije obsegajo 31 konvencij. Kakor vse druge konvencije z Italijo, so bile tudi te sklenjene brez dogovora z gospodarskimi krogovi v Primorju, na Hrvatskem in v Slovini in so izdelane zgolj na podatkih, ki so jih predložili Italijani.

Takratna vlada g. Davidovića, ki je sklenila te konvencije, se je pri tem držala načela vzajemnosti. Toda vzajemnosti med nami in Italijo v praksi ni Italija je gospodarsko visoko nad nami. Načelo vzajemnosti v nettunskih konvencijah je za nas naravnost škodljivo, ker bo imela od tega koristi zgolj Italija. Konvencije priznavajo Italiji pravico, nam pa obveznosti in breme. Nettunske konvencije dajejo Italiji pravico, da lahko mirno nadaljuje svojo agresivno ekonomsko in kulturno zavojevanje Dalmacije.

Glavni cilj nettunskih konvencij je, da se Reka gospodarsko opomore na škodo Sušaka. Ves izvod in uvoz našega blaga naj bi šel preko Reke. Italija dobi za smereno ceno vse stare privilegije reške občine. Razun tega priznavajo konvencije Italiji pravico

zaposlovanja italijanskih delavcev v Jugoslaviji, zlasti pa v Dalmaciji. Po konvencijah so nadalje posestva italijanskih državljanov izvzeta od agrarne reforme.

Če je bila ratifikacija nettunskih konvencij zahtevana kot pogoj za posojilo, potem znači to nepojmljivo kršenje naše državne suverenitete, zlasti še, ker je znano, da je Italija uradno delala proti temu posojilu v Londonu. Nettunske konvencije so simbol izsledjanja, ker dajejo Italiji pravice, katerih ji prostovoljno nočemo in ne moremo priznati. Zato je razumljivo, da bo ratifikacija teh konvencij naletela na oporekje in odpor ne samo v Narodni skupščini, marveč med celokupnim narodom. Nettunske konvencije se tičejo predvsem zapadnega dela naše države in jih ni smrati za ratificiranje, če ne bodo za to glasovale vse prečanske stranke. Ne verjamem, da bi Narodna skupščina sprejela nettunske konvencije takšne, kakršne so sedaj. Smatram pa tudi, da lahko Narodna skupščina te konvencije mirno odkloni, ker gre samo za prestiž Italije in za naše poniranje. O nettunskih konvencijah bi se dalo govoriti le tedaj, če bodo podvržene primerni revizi. Če ima vlada za tako revizijo prislanek Italije, potem lahko pride z njimi pred Narodno skupščino, v nasprotjem slučaju pa je o nettunskih konvencijah sploh vsaka beseda odveč.

Svetozar Pribičević o gibanju KDK

Jugoslovenska »Alba Julija« v Sisku. — KDK bo razširila še letos svojo akcijo tudi na Srbijo, kjer vsestransko odobrava njen politiko.

Zagreb, 25. maja. Vaš dopisnik je prosil g. Pribičevića za informacije, koliko je resnice na vestih, da pripravlja KDK velik shod, sličen shodu rumunske opozicije v Albi Juliji. G. Pribičević je to potrdil in naglasil, da se bo vršil shod v Sisku in da se pričakuje ogromna udeležba. Na vprašanje, ali bo imel ta shod značaj alba-julijskega, je g. Pribičević izjavil: Čemu ne, albajulijski shod ni bil nikak državni udar, marveč je le dokumentiral veliko ujedinjenje Rumunije. Na tem shodu ni bilo nitičesar, čemur bi se moglo z rumunskega državnega stališča ugovarjati. Le rumunski liberalci, ki so na las podobni našim radikalom, vidijo v tem shodu nekaj prevratnega. Da se bo vršil naš veliki shod baš v Sisku, je pripisoval okolnosti, da se stekajo tam vsa pota iz Banije, s Korduno, iz Moslavine in Turpolja, torej iz krajev, kjer tako rekoč ni nobene druge stranke, razen KDK in kjer bo ves narod prišel na plan, da pokaže, da stoji neomajno za vodstvom KDK.

Pogreb slovaškega pesnika

Zagreb, 25. maja. Danes se je vršil svečan pogreb na našem Primorju umrlega slovaškega pesnika in književnika dr. Matije Boncura, znanega pod pseudonimom Kukucin. Pogreba so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti, društva hravskih književnikov, Matice Hrvatske JČL in raznih drugih češkoslovaških društev z češkoslovaškim konzulom na čelu. Krsto so pokrili nešteči venci, med katere mi so bili tudi venec predsednika Masaryka, češkoslovaškega prosvetnega ministra dr. Hodže, jugoslovenskega prosvetnega ministra in raznih kulturnih društev. Na grobu se je poslovilo od pokojnika 11 govornikov.

AMSTERDAMSKA OLIMPIJADA

Amsterdam, 25. maja. Zanimanje za hokejske tekme na olimpijadi se je že precej poleglo, ker sta že določeni močni za finale, namreč Holandska in Indija. Vendar pa Holandska nima nobenih izgledov. Za tretje in četrto mesto se borita Nemčija in Belgija. Včeraj je Belgija zmagovala nad Dansko z 1 : 0, Švica pa proti Avstriji tudi z 1 : 0. Jugoslovenski reprezentančno nogometno moštvo, ki šteje 22 mož, je danes dospelo semkaj. Na kolodvoru je Jugoslovene prisrico pozdravil olimpijski komite in večje število igralcev drugih držav.

NOVI FRANCOSKI POSLANIK NA DUNAJU

Dunaj, 25. maja. Semkaj je prispel novi francoski poslanik grof Clauzel.

Obupen položaj srbijanskega kmeta

SRBSKI KMET JE PREZADOLŽEN IN NA MILOST IN NEMILOST IZROČEN ODERUHOM, KI GA IZKORIŠČAJO GOSPODARSKO IN POLITIČNO. — ZANIMIVE IZJAVE POSL. DR. TUPANJANINA O KMETSKEM POKRETU V SRBIJI.

Beograd, 25. maja. Z ozirom na načinjanje zanimanje naše javnosti za pokret srbjanskega seljakov na izvenstrankarskih zborovanjih, je vaš poročevalec posej enega izmed voditeljev tega pokreta zemljoradniškega poslance dr. Tupanjanina, ki jo je prejel po končani vojni, je izginila v žepih bankirjev in špekulantov. To odškodnino je v stiski prodal za do 100 Din, kar predstavlja deseti del nene prave nominalne vrednosti. Ko pa mu je bila vojna odškodnina na ta način iztrgana iz rok, je poskočila v vrednosti na preko 400 Din.

Pravkar sem se vrnil z včerajšnje skupščine v Natalincu, ki leži v srcu Šumadije. Skupščina je bila sklicana na hitro roko, kljub temu pa je nadvise pričakovanje dobro uspelo. Na vseh dosedanjih skupščinah se je pokazala entoma volja srbskih kmeter, da se združijo v enotno kmetsko fronto ter na ta način državo privedejo k sreči in biagostanju. Iz govorov kmeterov samih in njihovega razpoloženja sem dobil vits, da so siti sedanje prazne politike, gojili političnih kombinacij ob teh srbjanskih strank in da hočejo, da krene državna politika na boljši pot in da postane tako izhodišče kmetskih interesov in interesov podežela.

Tudi srbjanskega kmeta tarejo velike skrbi. Zadnja leta je popolnoma obubožil in je danes zadolžen bolj, kakor kje drugje. V malih mestih in krajih na deželi imeli bankirjev in oderuhov, katerih edina naloga je v tem, da izjemajo kmeta in mu uproščajo vse njegovo gospodarstvo. Zanimiv pojav v zadnjem času je tudi to, da ti bankirji in oderuh načelo dajati posojil na menice, temveč zahtevajo povračilo posojil oziroma prepis premoženja na banke same. Razen tega so banke v notranjosti sklenile, da kmeter sploh ne dovolijo več kreditov in ne dopuščajo niti odplačevanja dolgov na obroke, temveč zahtevajo poravnavo celokupnih dolžnih vtot. Z ozirom na težke razmere, v katerih se nahajajo v sedanjem letnem času, kmetje ne morejo zadostiti svojim meničnim obveznostim. In tako vidiš danes na vseh koncih in krajih razpad kmečkih posestev. Mnoge banke prepuščajo kmetom na tak način pridobljenia posestva, kjer jim potem vodijo gospodarstvo kot navadni delavci. Na skupščini v Natalincu se nam je zatrjevalo, da ima samo ena taka oderuška banka, v katere upravi sede tudi nekateri ugledni poslanci vladne večine, nad 25.000 kmetskih menic. Ti ljudje se ne sramujajo groziti ljudstvu tudi s tem, da mu bodo posestva pognali na boren, ako se priključi novi kmetski fronti.

Razen prezadolžitve tarejo srbjanskega kmeta, ker ne zmaguje poleg državnih zlasti davčna preobremenitev srbjanskega kmeta, ker ne zmaguje poleg državnih davčin še neštih oblastnih, sreskih in občinskih dokladov. Njegova vojna odškodnina, ki jo je prejel po končani vojni, je izginila v žepih bankirjev in špekulantov. To odškodnino je v stiski prodal za do 100 Din, kar predstavlja deseti del nene prave nominalne vrednosti. Ko pa mu je bila vojna odškodnina na ta način iztrgana iz rok, je poskočila v vrednosti na preko 400 Din.

Srbijanski kmet je po povratku v domovino naše svoja posestva razrušena, hšč požgane v Natalincu, ki leži v srcu Šumadije. Skupščina je bila sklicana na hitro roko, kljub temu pa je nadvise pričakovanje dobro uspelo. Na vseh dosedanjih skupščinah se je pokazala entoma volja srbskih kmeter, da se združijo v enotno kmetsko fronto ter na ta način državo privedejo k sreči in biagostanju. Iz govorov kmeterov samih in njihovega razpoloženja sem dobil vits, da so siti sedanje prazne politike, gojili političnih kombinacij ob teh srbjanskih strank in da hočejo, da krene državna politika na boljši pot in da postane tako izhodišče kmetskih interesov in interesov podežela.

To je bil vzrok za sedanje prezadolžitev.

Oderuh si istočasno tudi glavni stebri obeh vladnih strank na deželi, ki drže kmeta v popolni gospodarski in tako tudi v politični odvisnosti. Se pred vsemi mesecema so bile skoro popolnoma nemogoče manifestacije na izvenstrankarskih skupščinah. Zdaj pa je ta pokret že tako jak in širok, da ga vlada ne more več omejevati z nobenimi še tako ostrimi protikupremi. Veselje je gledati naše kmete, kako se pridružujejo našemu pokretu, kako navdušeno uvidevajo potrebitno samostalne in enotne kmetske fronte v korist in prospel vsega našega naroda. Kmetje uvidevajo, da borbe v demokratični in radikalni stranki niso bile načelne, temveč da je šlo samo za osebne koristi.

Izvenstrankarske skupščine smo doslej pridobili v Sopotu, Lazarevcu, Valjevu, Ralji in Natalincu, imeli pa jih bomo še v smederevskem okrožju. I. junija se bomo zbrali v Ugu, pozneje pa slične shode v, valjevskem, požarevskem, užiskem, timoškem in podrinskem okrožju. Kmetje nas sami pozivajo na svoje izvenstrankarske skupščine. Mi bomo našo akcijo nadaljevali v vsemi silami. Zadnji čas je, da podpremo srbjanskega kmeta in ga rešimo političnih in gospodarskih pijač.

Protiitalijanske demonstracije v Inomostu

O priliki obletnice vstopa Italije v svetovno vojno je prišlo do protiitalijanskih demonstracij, ki so trajale vso noč. — Avstrijska vlada se opravičuje.

Inomost, 25. maja. Povodoma včerajšnje obletnice vstopa Italije v svetovno vojno je prišlo, tukaj do velikih protiitalijanskih demonstracij. Ko je italijanski konzulat razobil italijansko zastavo, je mladina zastavo raztrgal. Italijanski konzul je zahteval začenje in so morali razobesiti novo zastavo ter ji izkazati vojaško čast. Deželna vlada je obenem izrazilu konzulu obžalovanje nad izgredi.

Popoldne je deželna vlada izdala proglašenje končnih stavek se glas: »Dogodki so politično nesmiseln ter bodo le škodovali ugledu tirolskega naroda v inozemstvu. Z ozirom na to jih obsoja celokupno mirno misleč prebivalstvo.«

Ta proglašenje je povzročil med prebivalstvom še večje razburjanje. Ob 5. popoldne se so demonstracije ponovile. Ker so bili dohodi k italijanskemu konzulatu od policije zaprti, so se množice zbrale v sošenskih ulicah, kjer so vzlakale proti Italiji ter prepevale nacionalne pesmi. Policija je trikrat pozvala demonstrante, naj se razidejo. Ker pa se množica ni pokorila pozivu policije, marveč je nadaljevala z vzlakili proti Italiji, je policija nastopila proti demonstrantom s pendrek. Policija je nastopila tudi proti ženam in otrokom.

Sele po eni urri zjutraj se je posrečilo odstraniti množico iz sošenskih ulic konzulata do mestne hiše. Policija je arretirala 8 oseb, vendar pa jih ni mogla eskortirati na stražnico, ker jih je množica osvobodila iz rok policistov. Iz dosedanjih ugotovitev policije izhaja, da sta dva člena dijaškega društva »Germanija« odstranila zastavo iz italijanskega konzulata. Eden od teh, Herbert Kaiser, je dejanie priznal. Svojega sprememb je imel povratku še raziskati nepoznane dele Grönlanda in leteti, aka bo mogoče, do Grantlanda.

Zastavo je hitro vrgel proč ter pobegnil. Najprej se je mislilo, da je osobje konzulata samo odstranilo zastavo. Ko pa je tajništvo konzulata napravilo ovadbo, so našli zastavo pod biljardom neke kavarne.

Tirolski deželni zbor je z ozirom na te dogodke imel sejo, da zavzema svoje stališče ni pa sprejel nobene rezolucije, ker se poslanci niso mogli zediniti glede besedila.

Dunaj, 25. maja. Državni kancelar je včeraj popoldne posebil italijanskega poslancega na tem prijemu v imenu avstrijske vlade opraviti radi dogodkov v Inomostu izražajoč željo, da bi ostali odnosaji med obema državama neskljeni. Zagotovil je, da bo krijevci nazstrojje kaznovani.

Inomost, 25. maja. Kakor se doznavata, je italijanski konzul takoj, ko je bila odstranjena italijanska zastava s poslopju konzulata, telefonito poročal o incidentu v Rim, od koder je nato od Mussolinija dobil navodila, naj zahteva od avstrijskih oblasti popolno zadoščenje.

NEURJE V ITALIJU

Rim, 25. maja. Včeraj je nad severno Italijo divjalo zopet veliko neurje. V Milani je padala toča četrti ure. Nasadi so zelo trplji. Pogorje okoli Lago Maggiore je polno snega. Tudi v Gorici je divjalo neurje.

NOBILOV POLET

Kingbay, 25. maja. Za danes opolčno najvjereni povratak zrakoplova »Italia« od poleta na Severni tečaj se je nekoliko zakasnil, ker namerava general Nobile po zadnjih brezčasnih brzoplovkah na svoj poslovni leti leteti, aka bo mogoče, do Grantlanda.

Praški proces

Praga, 25. maja. V procesu proti Mihalku in tovarišem je bilo včeraj zaključeno dokazilno postopanje. Pri konfrontaciji nekaterih prič je prišlo do razburljivih prizorov. Senzacijo je vzbudila izpoved priče Exnerja, da je branitelj dr. Klepetara zopet prišel v njegovo stanovanje ter odnesel nekaj dokumentov. Predsednik razprave je izjavil, da ne smatra za pravilno, da pride k branitelju v stanovanje priče. Dr. Klepetar je s povzdignjenimi rokami prosil, naj njegovega očeta ne pokličajo. Branitelj dr. Klepetara pa je zahteval privoževanje očeta. Ko je očet dr. Klepetara došel v dvor, je nastal med publiko velik nemir. Dr. Klepetar očet je začel kritizati, da je Sykorsky edini krivec. Ko je zopet nastal mir in ko se je odstranil star in bolni mož, ne da bi kaj izpovedal, je dejal državni pravnik, da je to že dolgo dovorjeno komedija. S tem je bilo dokazilno postopanje zaključeno in sodni dvor se je umaknil na posvetovanje glede vprašanja, ki bodo stavljena poročnikom. Po daljšem posvetovanju je sodni dvor stavljal 114 vprašanj, ki se tičajo zločina premisljenega umora, 20 eventuelnih vprašanj in 10 drugih, ki se bavijo z umorom Margite in s tativno njenih stvari. Ostala vprašanja se tičajo manjših goljufij.

PRAŠKI SEN

Klika nadaljuje svoje efijaltsko delo

Zopet nesramen napad na naše rezervne častnike. — Kaj je s famozno okrožnico glavnega tajništa SDS. — Še o »vzornem« poslovanju klike v središnji upravi in njenih priganjačev. —

Včeraj smo na tem mestu pribili sramotno dejstvo, da je središnja uprava udržala rezervnih častnikov in bojevnik izključila od letošnjega občnega zборa ljubljanski pododbor, ki je največji v državi in o katerem je nekaj sam diktator Radoslavjevič priznal, da je poslovanje njegove uprave vzorno. Toda med slovenskimi rezervnimi častniki so se našli hlapci, ki so pripravljeni za skledo leče izdati interes svojih tovarishev in prisikočiti kliki v središnji upravi na pomoci v hipu, ko so se ji začela majati tla pod nogami. Te hlapčevske duše so pričele nizkotno kampanjo proti upravi ljubljanskega pododpora in ogromnim večini njegovih članov. Že včeraj je objavila ta maloštevilna in iz čudnih elementov obstoječa družba v »Slovenecu« nesramen napad na ljubljanski pododbor, na katerega smo morali kot objektivni opozvalci reagirati, ne da bi imeli pri tem kakršnoki politične namene. Naše stališče se je vedno in se bo tudi vedno ujemalo s stališčem uprave ljubljanskega pododpora in v ogromne večine njegovih članov, da je namreč že skrajni čas napraviti v vodstvu organizacije rezervnih častnikov red in izločiti iz njega vse one elemente, ki s svojim sebičnim delom organizacijsko skodujejo.

Na naše strogo objektivne in nepristranske ugotovitve je reagirala klika hlapcev, ki so se udinjali g. Radoslavjeviču in streljajo svojim tovarishev v hrbot, z novim napadom na ljubljanski pododbor odnosno na vse one rezervne častnike, ki hočejo organizaciji dobro. V današnjem »Slovencu« je objavila pod famoznim naslovom »SDS mahinacije v udrženju rezervnih častnikov« nov pamflet, v katerem skuša zakriti svojo podlого z objavo faksimila pisma, ki ga je baje poslalo glavno tajništvo SDS 26. januarja 1928 iz Beograda zupno vsem članom SDS v pododborih udrženja rezervnih častnikov.

Zadeva s to okrožnico je pa zelo sumljiva. Tudi uprava ljubljanskega pododpora je dobila že pred meseci isto okrožnico od središnje uprave. Zanimivo in za perfidnost središnje uprave z njenimi priganjači vred zelo značilno je pa dejstvo, da počini člani uprave ljubljanskega pododpora in tudi odbora samega iz tajništva SDS te okrožnici niso prejeli. Po naših informacijah ni prejel te famozne okrožnice niti tajnik SDS v ljubljani dr. Rape, o katerem je vendar znano, da je prista SDS. Ce bi bila trditev, da je bila poslana okrožnica vsem članom SDS v odborih udrženja rezervnih častnikov resnična, bi jo bil moral dobiti vsaj dr. Rape, če že ne drugi prista SDS v ljubljanskem pododboru udrženja rezervnih častnikov. Uprava ljubljanskega pododpora se je med članstvom informirala o tej okrožnici in noben član ni sporočil, da bi jo bil prejel. Kako se fabricirajo v Beogradu razne okrožnice, je pa itak splošno znano. Perfidnost klike v središnji upravi ne pozna nobene meje, ker ji je borba za korito in mastne stolke več, nego interes udrženja. Zato bi ne bilo prav nič čuda, če bi v zadregi in strahu za stolke sfabricirala okrožnico glavnega tajništva SDS, s katero skuša zdaj zanesi med pošcene rezervne častnike razdro.

Pa tudi če bi bilo glavno tajništvo SDS res razposiljalo to okrožnico, ne pade na rezervne častnike niti najmanjša senca ali sum, da hočejo zanesi v svojo organizacijo politične spore. To, kar delajo tajništva političnih strank, se rezervnih častnikov kot takih prav nič ne tiče.

Slopo se pa poslužuje središnja uprava s svojimi najeljimi priganjači sredstev, ki jih mora vsak pošten človek obsojati. Naj omenimo samo nekaj drastičnih primerov. Na žalost se je mariborski pododbor udinjal kliki v središnji upravi in trobi v njem rog. Nedavno je postelj g. Radoslavjevič mariborski pododbor, kjer je opeval svoje zasluge in blatil ljubljanski pododbor, češ, da rovari proti udrženju. Mariborski pododbor je vtihotil v mariborski »Večerni Jutri« poročilo o članskem sestanku in slavospevih g. Radoslavjeviču o »vzornem« poslovanju središnje uprave. V poročilu je bil tudi skrbno prikrit napad na ljubljanski pododbor. In to poročilo so prejemali počlani ljubljanskega pododpora v izrezkih po pošti, toda poštne znamke niso imele pečata. Očvidno je šlo zahrbitnim elementom za to, da bi se ne zvedelo, od kod so bili izrezki poslati. Središnja uprava je poslal pred meseci nekdo iz Slovenije pismo, v katerem pravi, da je treba v njenih vrstah napraviti red, ker smrdi riba pri glavi. Znamka na tem pismu je bila obrnjena narobe. Središnja uprava je poslala ljubljanskemu pododboru ogrožen protest, v katerem se zgraja, da je anonimni dopisnik obrnil sliko Nj. Vel. kralja na znamki narobe. Nekaj dni pozneje je pa dobil ljubljanski pododbor iz dvorne pisarne dopis, na katerem so bile vse tri znamke obrnjene narobe. Kakor znamo, je središnja uprava izključila od letošnjega občnega zборa ljubljanski pododbor, dasi je v njem organiziranih okrog 10% vseh rezervnih častnikov. Toda na drugi strani je našla hlapčevske duše, ki naj bi na občnem zboru zastopale ljubljanski pododbor. Po naših informacijah se nameravajo ti gospodje udeležiti občnega zboru, na katerem bodo seveda figurirali kot zastopniki ljubljanskega pododpora, dasi nimajo prav nobenega pooblastila. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem občnega zboru brezplačno vožnjo, kar pa velja samo za deležate. Ljubljanski pododbor ne pošije na občni odbor nobenega delegata, ker mu je središnja uprava to izrecno prepovedala. Klik temu so pa prejeli hlapci brezplačne železniške karte in sicer iz Maribora. To je protizakonito in pomeni slorabo ministrske edredbe.

Omenili smo samo tri primere zahrbitnosti in perfidnosti središnje uprave, ki se

v svojem nizkotnom poslovanju raznih podligh duš. Toda že to zadostuje, da lahko javnost sudi tudi o okrožnici glavnega tajništva SDS. Omenili bi samo še, da bodo vsi sklepi na letošnjem občnem zboru udrženja rezervnih častnikov neveljavni, ker občni zbor ni bil pravilno sklican. V pravilih je določeno, da morajo biti povabljeni na občni zbor vsi podobori, toda središnja uprava tega ni storila. Izključila je od občnega zboru ljubljanski pododbor kot največji v državi in po naših informacijah še nekatere druge podobore. To se popolnoma strinja z diktatorskimi metodami g. Radoslavjeviča, ki ne dopušča o svojem delu nobene kritike. Ne gleda na to, da je že opetovanjo kršil pravila in da sistematično izpodkopava temelje organizacije rezervnih častnikov. Kakšen bo občni zbor rezervnih častnikov, si lahko mislimo, če upoštevamo, da je g. Radoslavjevič odredil, da morajo priti vsi udeleženci v uniformi z ešarpami in vsemi odlikovanji. On kot podpolkovnik bo na občnem zboru enostavno komandiral in se bo dal ponovno izvoliti za predsednika. Soj je sam generalni tajnik g. Bogič članom uprave ljubljanskega pododpora priznal, da se na občnem zboru sploh ne bo razpravljalo o družbenih zadevah, ker gre samo za manifestacijo sloga in ljubljinski rezervni častniki do skupne domovine, ne pa za razpravo o stanovskih zadevah, kakršna je običajna na občnem zboru vsakega društva. Kakšna bo ta manifestacija, si pa tudi lahko mislimo, saj je diktator Radoslavjevič izključil vse pododborov, ki nočejo trobiti v njegovem rogu. Tako se izpreminja poslovanje središnje uprave v komedijo in žalostno je, da so se našli celo med slovenskimi rezervnimi častniki ljudje, ki to komedijo odobravajo.

Končno naj še omenimo, da smo se v sodbi o objektivnosti glasila SLS žal zmotili. Mislimo smo, da je »Slovenec« nasledil kliki Elijaljtu med rezervnimi častniki, toda danes smo se prepričali, da temu ni tako. Sicer se pa ne čudimo, da se je »Slovenec« zavzel za to kliki, ker je njen delo v popolnem soglasju z delom SLS. Kakor se je SLS udinjala hegemonistom, srbskim šovinistom in pljačkašem, tako je »Slovenec« podprt z daj svoje predale kliki, ki zagovarja pogubno delo središnje uprave udrženja rezervnih častnikov in brani one elemente, ki bodo to važno patriotsko organizacijo upropastili. Vsi pošteni rezervni častniki si bodo to »Slovenčev« delo dobro zapomnili.

Fran Barle

Starosta Jugoslovenske gasilske zveze, ki šteje 36 gasilskih žup in 593 društev z okoli 20.000 možnimi gasilci, je nagloma umrl. Poveljnik armade, kakršno poveljuje divizijski general, toda armade prostovoljcev, tihih junakov, dobrotnikov ljudstva, reševalcev iz groze plamenov, in kakršnokoli katastrofe. Fran Barle je bil vojskoved Človekoljub, najlemenitejši požrtvovnostni, najčistejšega altruizma. Sokolsko geslo »Ne dobitek, ne slavo!« je geslo tudi gasilcem. In Barle je bil Sokol kakor tudi ostalo občinstvo.

Program zborovskega koncerta akademskoga pevskega društva »Mladost« iz Zagreba v Ljubljani. Zbor se izbral za svoj ljubljanski koncert dodeljen program in sicer obsegza I. del 5 umetnih zborov: Široka: De imo voda, Jozefović; Zdrava Marija, Manojlović; Pričrane stvari, Grgošević; Kad ide Litija, Gotovac: Koleda. V II. delu pa je cela vrsta jugoslovenskih narodnih pesmi, med njimi 2 slovenski: Skrjanček poje v obdelavi Družoviča in pa Devovo harmonizacijo pesmi: Vigred se približa. Ta zanimiv koncert, ki ga izvaja eden najboljših moških zborov naše krajine, bo v četrtek 31. v. v Filharmonični dvorani. Predpredstava v Matični knjižarni.

Med vojno je kot sokolsko misleč in čuteč mož rešil marsikoga pogube, skrbec za primerne dodelitve in olajšanje, kjerjko je bilo kolikaj možno. Ljubljanski intelligentom, zlasti obrtnikom, je izkazal med vojno uslu nečtevilo. Koliko žen in deklej je jokalo pred njim, ki jim je dokazal, da je plemenit mož in ki se ga pač danes spominjajo in hvalejnost! In koliko je mož, ki jih je blagi pokojnik med vojno rešil kazni in celo skoro gotove smrti!

Ko pa je prišel prevar, je postal Barle vodja narodne straže v Ljubljani, je organiziral straže, izvrševal rekvizicije, reševal imetek bežeči vojske, konje, oprome in živila ter jih odpravljal na korist narodne vlade in mestne aprovizacije. Takrat je bil Barle prostovoljno v narodni službi noč in dan, mestni vojaški urad je bil zbirališče narodnih oficirjev, dvorana Mest. doma pa torišče, kjer je Barle iznova dokazal, da je organizator brez prime. Žal, da ni našel opore in da je vseslošna nediscipliniranost pokvarila in končno uničila najlepšo organizacijo.

Barle pa ni bil le nad vse vesten in sposoben uradnik. Bil je dolga leta tajnik naše gasilske organizacije, glavni dopisnik »Gasilca«, po Troštvu smrti pa »Gasilca« urednik in silno produktiven dopisnik. Postavil je slovensko gasilstvo na stopnjo najmodernejšega razvoja in sodočne polnosti. Ko je postal starosta Jugoslovenske gasilske zveze, ki je bil ustanovitelj in neumoren vodja, je dovršil svoje teoretske načrite v praksi izvrstno. Njegove velike zasluge za modernizacijo našega gasilstva so mu priznala ne le skoraj vsa gasilska društva po Sloveniji, nego tudi češke in poljske gasilske zveze, mestna

občina ljubljanska in Nj. Veličanstvo. Bil je imenovan za častnega člana neštetokrat, bil je ljubljanski meščan in nosil je red sv. Save IV. step.

Nekdanji odlični sportnik-kolesar društva »Ljubljana«, dolgoletni Sokol in pregledkar računov, organizator uradnik in gasilec je umrl,bolehaloč na sladkornici, na zastrupljenju po operaciji uljesa. Dne 20. nov. 1924 so pokojniku za 60 letnico rojstva pripredala društvo, tovariši uradniki in meščani prisrčno proslavlj. Jurča spremimo v prezgodnji grob. Njegovo ime, njegovo blago srce in negovo delo pa mu hranišču najčastejši spomin dolgo, dolgo...

Prosветa

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama. Začetek ob 20.

25. maja: Petek, Stilmontski župan. Red B. 26. maja: Sobota, ob 16.: Cyrano de Bergerac. Dijaška predstava pri Izredno zrilišči cenah. Izven.

27. maja: Nedelja, ob 15.: Snegulčica. Otoška predstava pri znižanih cenah Izven.

— Ob 20.: Hamlet. Izven.

29. maja, torek: Zaprio.

Opera.

Začetek ob pol 20.

25. maja, petek: Zaprio.

26. maja, sobota: Manon. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

27. maja, nedelja: Ob 15. Grofica Marica. Ljud. predstava pri znižanih cenah. Izven.

— Ob 20.: Knežninja Čardasha. Opereta. Premierski abonma.

29. maja, tork: Zaprio.

30. maja, sredo: Dekle zlatega zapada. B.

Binkošti v ljubljanskem gledališču.

Drama vprzori v nedeljo popoldne mladiščno igro »Snegulčica« in škratje, zvezčer pa je petdeseta vprzoritev Shakespearjevega »Hamleta«. Opera ima v nedeljo popoldne predstavo »Grofico Marico«. V pondeljek je v drami zvezčer »Stilmontski županc« v operi pa popoldne opera »Mignon«, zvezčer pa premijera operete »Kneginja Čardasha«.

Masenetov »Manone v ljubljanski operi«. Manon, brez dvoma ena nazajpribljajnejših pa tudi najboljših francoskih oper se pojope ponovno na našem odrusu danes v soboto dne 26. t. m. Naslovno vlogo Manon poje prvkrat na našem odrusu gna Majdičeva. Mladega grofa De Grieux poje g. Bojanec, starega grofa pa g. Betetto. Lescaut je g. Neralič, član mariborskog oper. Ostale vloge so v rokah ge Ribicev, gne Ramšakove in gne Spanove ter gg. Janka, Mohoriča, Erklavca, Gostiča, Maroltja in Mencina. Opero dirigira kapelnik g. Neffat, režija pa je v rokah g. ravnatelja Poliča. Predstava je ljudska pri znižanih cenah.

Potnikev sobotne dijaške predstave opozarjam, da se začne ta izjemoma ob 16. uri in ne kakor je bilo prvotno javljeno ob 15. uri popoldne. To pa vsled tega, ker je več članov drame zaposlenih dopolnjuje pri generalki v operi. Kot dijaška predstava se vprzori Rostandova klasična komedija »Cyrano de Bergerac« v dovršeno lepem, pesniškem prevodu Ottona Zupančiča. Cene so izredno znižane in na posebno vabilo dajoči.

Program zborovskega koncerta akademskoga pevskega društva »Mladost« iz Zagreba v Ljubljani. Zbor se izbral za svoj ljubljanski koncert dodeljen program in sicer obsegza I. del 5 umetnih zborov: Široka: De imo voda, Jozefović; Zdrava Marija, Manojlović; Pričrane stvari, Grgošević; Kad ide Litija, Gotovac: Koleda. V II. delu pa je cela vrsta jugoslovenskih narodnih pesmi, med njimi 2 slovenski: Skrjanček poje v obdelavi Družoviča in pa Devovo harmonizacijo pesmi: Vigred se približa. Ta zanimiv koncert, ki ga izvaja eden najboljših moških zborov naše krajine, bo v četrtek 31. v. v Filharmonični dvorani. Predpredstava v Matični knjižarni.

»Nova Mužika«. V prvih dneh junija izide 3. zvezek v redakciji g. Adamiča in v založbi Glasbeni Matice izhajajoče revije za vokalno in instrumentalno muziko »Nova Mužika«. Glavni del zvezke je posvečen tokrat našim najmenitejšim jugoslovenskim povselskim zborom, ki so se z našo pesmijo proslavili v tuji: pevskimi zborom Glasbeni Matic v Ljubljani in Mariboru, Kolu, Mladosti in Obiliku ter vsem, ki jih hujčajo v njihovem odličnem in umetniškem delu posnetimi. »Nova Mužika« objavlja sedem umetnih zborov avtorjev: Skerjanča, Kogola, Osterca, Stočler-Slavenskega, Odake, Miljevića in Dobri Hristova. V »Male Novi Mužiki« pa je klavirsko skladbalo Janko Ravnikar ter pet mladiščnih pesmi s klavirjem B. Širole. V tem bogatem zvezku so torej združeni v temni muzikalni zvezi prvakov Slovenij, Hrvatov, Srbov in Bolgar, ves slovenski juž po svojih najboljših muzikalnih reprezentantih. Nisi manj bogata ni literarna priloga. Stanislav Vurnik objavlja sedem umetnih zborov avtorjev: Škerjanča, Kogola, Osterca, Stočler-Slavenskega, Odake, Miljevića in Dobri Hristova in Berseney v originalnih člankih pregled bolgarske muzike, Lajovic razpravlja o eksportu kulture, dr. I. Karlin o »vibratu« itd. Sledi poročilo o beograjskem festivalu, o domaćih kontsertih, o operi, referat o novi muzikalitetih in knjižah itd. Vrh tega je ta zvezek, kakor že prejšnja dva, najoddajičnejši oprijemljen. O listu so se vse češke muzikalne liste in muzikali kakor tudi domaći književni majstaskave. »Nova Mužika« stane letno le 100 dinarjev, ki se morejo plačati tudi v ob

Dnevne vesti.

Zaljana vožnja na železnicah za turističke vlake. Od 27. maja do 30. septembra je dovoljen 50% popust normalnih voznih cen v istih relacijah v II. in III. razredu vlakov na progi Ljubljana glavni kolodvor - Bistrica Bohinjsko jezero pri nelejskem izletniškem vlaku št. 920, ki odhaja iz Ljubljane glavni kolodvor ob 5.28 in prihaja v Bohinjsko Bistrico ob 8.57 in pri vlaku številka 919, ki odhaja iz Bistriče - Bohinjsko jezero ob 19.45 in prihaja v Ljubljana glavni kolodvor ob 22.20. Nadalje na progi Ljubljana glavni kolodvor - Kamnik in sicer pri nedeljskem izletniškem vlaku št. 84.38, ki odhaja iz Ljubljane glavni kolodvor ob 5.37 in prihaja v Kamnik ob 7. in pri vlaku številka 84.39, ki odhaja iz Kamnika ob 20.07 in prihaja v Ljubljano ob 21.20. Ta popust velja samo za potnike, ki se poslužujejo teh vlakov in imajo za vožnjo tia nazaj izdane za te vlake posebne karte.

Iz diplomatske službe. Legacijski svetnik našega poslanstva v Praxi dr. Vasilij Protić je imenovan za generalnega konzula na Reki.

Priprave za pravniški kongres. Stalni odbor pravnika kongresa se je lotil priprav za letošnji kongres pravnikov, ki se bo vršil koncem septembra ali začetkom oktobra v Skopiju. V Skopju sta odpovedala beografska sodnika M. Filipović in S. Jovanović, da pripravita vse potrebno za kongres.

Čudovita hitrost. Prijatelji našega lista nam piše: V roki imam brzojavko, katera je potrebovala iz starega trga pri Rakeku v Dobrepolje cele tri dni. Brzojavka je bila predana v Starem trgu dne 20. maja ob 17.50, došla je v Videm - Dobrepolje dne 23. maja ob 8.30. Navadno pismo rabi eno, brzojav po tri dni.

Pred občnim zborom rezervnih častnikov. V bilanci središnje uprave udrževanja rezervnih častnikov za poslovno leto 1926. so bile razne postavke, med katerimi je bilo največ postavki za reprezentacije, potovanja in druge nepotrebne pridržite, katere morajo člani plačevati. Raznih nepotrebnih izdatkov je bilo več, nego znašajo plače uradništva. Vlada je prispevala za kongres rezervnih častnikov v Zagrebu 100.000 Din in ta postavka v bilanci sploh ni bila izkazana. Tako zapravila predsednik Radosavljević s poščico svojih prigražačev denar, ki ga morajo zbirati podobori. Klik v središnji upravi izra veliko gospodo na račun udruženja.

Mednarodna zveza odvetnikov. V tem se je vršilo v Parizu zborovanje mednarodne zveze odvetnikov, na katerem so bili sprejeti statuti zveze. V zvezi so odvetniki Francije, Belgije, Luksemburške, Jugoslavije, Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Rumunije in Bolgarije. Jugoslovenske odvetnike zastopa v mednarodni zvezi dr. Stefanović. Prvi kongres zveze bo letos v novembру v Bruslju.

Izpit pravnikov šumarske stroke. Minister za šume in rudnike je podpisal nov pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita za administrativno pravno službo uradnikov - pravnikov I. kategorije v šumarski stroki. Po novem pravilniku bodo kandidati pravico polagati izpit, če so že dve leti v državnih službah. Kandidati pravne skupine, ki preidejo v šumarsko stroko iz kakih drugih drž. služb, morajo ostati v šumarski službi najmanj leta dne, da lahko polagajo izpit.

Pomorska konferenca v Splitu. Začetek junija se bo vršila v direkciji pomorskoga prometa v Splitu konferenca strokovnjakov, na kateri se bo razpravljalo o ureditvi naših pristanišč v tehničnem in prometnem pogledu. Konference se udeleži tudi prometni minister.

Kamnik. Italijanski seismolog Bendandi je napovedal za zadnjo nedeljo huj potres. Na tukajnjem solnčnem observatoriju pa ni bilo tisti dan za potres nikakršnih znakov. Ta stran solnca, ki je bila te dni obrnjena proti naši zemlji, nima peg, a na drugi strani so letos solnčne pege ogromnih dimenzijs. Solnčne pege imajo silen vpliv na naš planet ter provzročajo potrese in ciklone. Ker se solnce suže okrog svoje osi, kakor zemlja, se bodo pegi zoper polavile. G. I. T., lastnik obsevatorija, se bavi z opazovanjem solnčne oble že 20 let. V kratkem izda sad svojega opazovanja v nemškem strokovnem listu. — Brezalkoholni gostilni v Krščevi hiši je odgovored lokal. Škoda. Turisti in izletniki jo bodo pogrešali. — Ceste v mestu se posipajo. — Obeta se nam železniška zveza s staroslavnim Kranjem in z divno Savinjsko dolino. In tedaj se bo naše mestece združilo iz mučnega stoletnega mrtvila v novo, veselo življenje.

Letalski miting v Mariboru. Posebna točka programa na letalskem mitingu 27. t. m. bo zračna pošta z balončki. Na letališču se bodo dobili balončki s posebno, frankirano dopisnico, nasloveno na Aeroklub v Mariboru. Imejte napisi na privedeno dopisnico svol naslov. Balončki se bodo z dopisnicami vred spustili pri dočleni točki programa v zrak. Na dopisnicu bo poščico najdlje, da se podpiše in dopisnico takoj odda na najbližjo pošto. Oni, katerih dopisnice pridejo tekom treh dni po mitingu iz najbolj oddaljenih krajev, dobe nagrade Din 500, 300, 300, 2 po 100, 6 po 50, 10 po 25 in 25 po 10. Imena nagrajenih se razglasijo v dnevnem časopisu. Pasazirji za letenje se bodo izzrevlji do numeriranih vstopnic, prodanih v predprodaji, kar se bo 26. t. m. v časopisu razglasilo. Kolikor bode razen izzrebeni še prostora in časa za letenje, bodo tudi drugim dana priložnost leteti. Obiskovalci izven Maribora imajo na železnicah polovično vožnjo, ki velja za vse vlake razven S. O. E. od 26. do 29. t. m. Potniki kupijo pri odhodu celo vozno karto do Maribora, katera velja za brezplačno vožnjo nazaj, ako se izkažejo s potrdilom Aerokluba v Mariboru, da so se letalskega mitinga 27. (28) t. m. udeležili. Na potrdilo se bo zapisala števil-

ka vozne karte in ime odhodne postaje. Taka potrdila se bodo dobila pri blagajnah na letališčih. Iz Maribora bo vozil na Tezno poseben vlak ob 13.40 in nazaj ob 19.11.

Nasi velesejmi. Zakaj je udeležba na velesejmu potrebna? Sejmstvo napravi kupčijo bolj priprosto, tako kakor borza in združuje v sebi nazornost razstave, izloženo okno in pisarno. Sejmstvo je neobhodno potrebno in zato je postal trajen člen naprav modernega svetovnega gospodarstva. To priča že dejstvo, da hoče skoraj vsaka dežela imeti svoj velesejem in kljub vsi depresiji in pomanjkanju denarja. Torej se sejmstvo narodno - gospodarsko in zasebno - gospodarsko vendarle izplača in stroške kmalu spet pokrije. Sejmstvo je gotovo potrebno. Ali pa je potrebno, da je toliko velesejmov, kakor jih imamo sedaj? To odloči vsaka dežela zase. Ona najboljje, ali ji prinaša velesejem uspeh ali ne. Strokovnjaki, ki o tem odločajo, so seveda v prvi vrsti trgovski in industrijski sejmski interesenti. Dejstvo, da je letošnji velesejem popolnoma zaseden, je najbolj glasna govorica interesentov o potrebi njevoga obstoja. Tudi je večina njih že vposlala svoje prijavnice za VIII. ljubljanski veselje od 2. do 11. junija 1928.

Nov list v Beogradu. V sredo je izšla v Beogradu prva številka novega lista »Novi dan«. List bo izhajal dvakrat na tedenski. Baje je »Novi dan« glasilo g. Vukovića. Zanimivo je, da napoveduje »Novi dan« že v prvi številki nove volitve, ki naj bi se vrstile takoj, ko dobimo inozemsko posojilo.

Samomor pomočnika generalnega direktorja pošt. V Beogradu se je ustrelil v sredo pomočnik generalnega direktorja poštnega ministra Dragotin Frank. Pocojni je bil redom iz Zagreba in je bil med onimi redkimi Hrvati, ki so deli časa zavzemali važno mesto v ministrstvih. Vzrok samomora ni znan.

Defraudant Milutinović obsojen na 8 let. V sredo je bila končana obravnava proti bivšemu blagajniku Narodne banke Milutinoviću, bivšemu bančnemu slugu Gjorgjeviću in medicincu Boževiću, ki so bili obtoženi, da so ukradli iz Narodne banke 1 milijon dinarjev. Milutinović je poleg tega poneveril še 1420 dolarjev na škodo banke. Milutinović je bil obsojen na 8 let težke ječe. Gjorgjević na eno leto, a Božević je bil oproščen.

Obračamo pozornost

cenj. čitalcev našega lista, na prilogo bančnega zavoda

L. Z. KONJVIĆ iz BEOGRADE. kateri je poznan kot najsolidnejša in najkulantnejša tvrdka za prodajo srečk državne razredne loterije!

1020

Gradbena direkcija v Ljubljani opozarja vse intervente na drugo oferto licitacijo za napravo situacijskega, regulacijskega in nivovalcijskega načrta mesta Kričevje, bitoljske oblasti, ki se vrši na dan 10. junija t. l. v pisarni občine Kričevje. Predračunska svota znaša Din 155.250. Natančnejši pogaji so razvidni iz oglasa, ki je način na oglasni deski gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg št. 1-11.

Bivanje inozemcev v naši državi. Inozemci smejo prebivati po na novo izdanih ministrskih navodilih v naši državi: Ce imajo redni potni list z vizo našega predstavnika v inozemstvu za čas, dokler velja viza. Ktor hoče, ko mu poteče viza, se nadalje bivati v državi, sme prosiť s posebno prisojno za podaljšanje bivanja, toda ne največ za dva meseca, pri prvotnem državnem upravnem oblastvu svojega bivališča, tj. pri sresk. doglavaru (sreski izpostavlji v Škofiji Loka) odnosno pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani. Daljša bivanja dovoljuje veliki župan, toda ne največ za leto dne, le onim, ki so že od leta 1918. neprestan v naši državi, lahko dovoli bivanje za nedoločen čas. Vsak inozemec mora imeti redni potni list. Ktor ga še nima, naj si ga nabavi vsaj v treh mesecih. V posebnih primerih so mogoče izjeme. Prošnja za bivanje, ki jih je kolikor v Dan 25., se vlagajo kakor doslej, tudi v primerih pod točko 3), pri zgoraj navedenih prvočrpnih oblastih po predpisanim obrazcu, ki se dobi pri njih. — Iz prošnje morajo biti razvidni ti-te podatki:

a) Ime, priimek, rojstno leto in dan, državljanstvo, narodnost in bivališče prosljeve.

b) Vsi njegovi družinski člani (po imenu navedeni), ki žive s prislicem v skupinem gospodinjstvu.

c) Od kdaj prebiva v državi.

d) Ktor prosi dovoljenje za nedoločen čas, mora priložiti potrdilo županstva (v Ljubljani policijskega ravnateljstva).

da je že od leta 1918. neprestan v naši državi, lahko dovoli bivanje za nedoločen čas.

e) Vsa pravila in obveznosti, ki so v naši državi.

f) Poset načrta občine.

g) Kratka utemeljitev prošnje.

Vsi 14 dni pred potekom prejšnjega dovoljenja se mora proučiti obnoviti.

Dosedaj od ministrstva notranjih del izdana dovoljenja ostanejo v veljavi, dokler ne poteče njihov rok.

Incident z italijanskim konzulom.

Članek, ki je izšel pod tem naslovom v zadnjih številki našega lista, je dal g. generalnemu konzulu Gavotiju povod za odgovor, ki je bil priročen v Slov. Narodu ob 23. maja t. l. Na ta odgovor reagiramo le toliko, kolikor se tiči nas. G. konzul je gotovo znam naš tiskovni zakon in ve, da nas more prisiliti k priobčevanju pravilno stiliziranega in zakonito umetljivega pravnika. Ktor temu pa nam je postal le enkrat in sicer pred priljubno dvema letoma nek dopis v obliku popravka, ki ga pa vselil

njegove dolgozveznosti in nestvarnosti nismo približili. G. generalni konzul je imel v zadnjem času ponovno priliko poslati nam kak popravek, saj smo ga javno in direktno napadali, mu očitali špionazo, mu predvabivali laž, klub temu pa se ni poslužil svoje pravice. Dokler pa g. generalni konzul tozadevno ni ukrenil ničesar, mi moramo odrekati pravico, sklicevati se na nepristranost in viteštvu. — Uredništvo »Orjune«.

Danes ob pol 7. vsi v Union, da manifestiramo za naše Primorje

Slovenska Matica objavlja: Kakor smo že v dnevnih naznanih, so za ljubljanske člane Matične knjige na razpolago do 31. t. m. vsak delavnik v društveni pisarni (Kongresni trg) od 9. do 12. in od 3 do 5. ure. Od 1. junija naprej se bodo dostavljale knjige zamudnikom na dom proti pristojbini Din 2. Ktor še ni plačal članarine, kar velja tudi za člane izven Ljubljane, naj to storji pred prejemom ali ob prejemu knjig. Poverjeništa izven Ljubljane so po večini knjige že dobila, razen onih, ki niso poslali svojih poročil, za katere smo jih bili prosili.

Za žrtve potresa v Bolgariji so darovali v roke ljubljanskega občinskega odbora Rdečega kriza: Ivanka Schmidt, Radec, 100 Din, Krajevni odbor Rdečega kriza Din 1000, Staré Feliks, Kolovec, Din 200, Pavlin A., Podbrezje, Din 150, zbirka učiteljev in vadnic v Ljubljani Din 450. Krajevni odbor Rdečega kriza Trbovje Din 1157.60, Krajevni odbor Rdečega kriza Vič Din 2679.50, Krajevni odbor Rdečega kriza Brežice Din 500.

Vreme. Vse kaže, da bomo imeli za praznike, če že ne lepo, pa vsaj vedro. Barometer je znatno poskočil. Danes je kazal 765 mm, temperatura je znašala 10°. Včeraj je bilo v Ljubljani, Mariboru, Beogradu, Sarajevu, Splitu in Dubrovniku deževno, v Zagrebu in Skopiju pa oblačno. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Beogradu in sicer 27°. V Skopiju je bilo 26. v Sarajevu 23. v plitv. 22. v Zagrebu 20. v Mariboru 19. v Dubrovniku 18. v Ljubljani 15. Zanimivo je, da je v Dalmaciji bolj hladno nego v pretežni večini krajev v notranjosti države.

Iz Ljubljane

Iz Ljubljanske avtomatske telefon-ske centrali je bila prvočno narejena za 1000 abonentov, a pozneje so jo razširili še za 500 števil. Ali do danes ni niti 1000 števil zasedenih in sicer zaradi pomanjkanja telefonskih aparatorov za stranke. Trgovci in obrtniki čakajo in čakajo, da bi že skoraj dobili moderno prometno sredstvo v hišo. To cincanje je v škodo trgovini in industriji, pa državnim dohodkom seveda tudi. Človek je manjši od Ljubljane, a ima več telefonskih abonentov kakor prestolica Slovenije. Da nismo imeli v teh desetih letih toliko poštnih ministrov, bi bil danes poštni, telegrafske in telefonske promet vsekakor veliko na boljšem nakonjku. Edvino izpremembo oseb ne morejo nikjer prinesi začetljenega uspeha.

Na naslov policijske direkcije. Pojavilo nam: V neposredni okolici sodne palace so tativne na dnevnem redu. Dan za dnevnim časopisu o tativah koles v palaci OZUD. Te dan je bila izvršena tativna tudi v Tavčarjevi ulici. Zdi se nam, da bi bilo zelo umestno in potrebno postaviti pred sodno palaco na Kraja Petra trg redarja, ki bi nadziril ta okraj. Zdaj stoji redar pred gostinjo »Pri Figovcu« in seveda ne more nadzirovati okolice sodne palace, kamor se radi zatekajo kalice nočnega miru in razni sumljivi elementi. Policijskemu ravnateljstvu bi bilo stanovati hiš v tem delu mesta zelo hlažen, če bi odredilo, da bi stal službočni pred sodno palaco.

Krožek mestnega uradništva daruje Din 150 fondu za ponesrečene in obnemogljive gasilce mesto cvetja na krsto blagovne ravnatelja mestnega vojaškega uradništva.

Načelstvo. — Nepravilno prehodno do 1000 Din in enega baletnega možtra 2500 dinarjev. V tem slučaju je prihank 3.000.

Dalje 6 honorarnih članic s povprečnimi prejemki po 500 Din

Skupno prijema ves balet 16.886 Din

Honorarji angažiranih članic 1.500 »

Letni izdatki za balet (plače in honorarji) 22.000 »

A. Grieg:

Pompej Ivanovič se ženi

Nekega dne je Pompej Ivanovič kramjal z vdovo svojega prerano umrlega prijatelja. In kar tako mimogrede je napeljal pogovor na njeno hčerko Eleno Sergejevno. Dejal je, da ni več dete, marveč postavno dekle, a povrhu še dočaj simpatična in čedna. In sam se je čudil, da že poprej ni opazil, da se je Elena razvila v tako čedno deklico. Od tistega dne je Pompej Ivanovič temeljito izpremenil svoje občevanje z Eleno Sergejevno. Roprep je jo komaj opazil, redko je govoril z njo in vedno se je zanimal samo za mater. V življenju prijetnih samcev je že tako, da ne vidijo razlike med pomladom in jesenjo. Kdo bi pa tudi zameril Pompeju Ivanoviču, saj je bil šestkrat zaljubljen in vseh šest nad je moral pokopati v svojem krvavečem sru.

Ko je pa opazil, da v Eleni Sergejevni kar kipi življenje, se je začel vedno bolj ozirati za njo. Mati se je moralna umakniti, hči je zavzela njeni mesto. Čas je pomagal Pompeju Ivanoviču in naposled se je do ušes zaljubil v Eleno Sergejevno. In kako bi se tudi ne zaljubil v tako postavno in veselo deklico, polno zdravia in veselja do življenga?

Pompej Ivanovič je začel zahajati k Pinovim redno vsak dan. Pompej je hodil samo na trg in prinašal vdovi vsega, kar je bilo potrebno v gospodinjstvu, da je pa vsak dan prinesel Eleni Sergejevni kako darilce. Enkrat album z razglednicami, drugič knjigo ali kako igračo.

Pompej Ivanovič je čutil, da je šele zdaj spoznal pravo ljubezen. Moškim se zdi vsaka ljubezen edino prava in goreča. Tudi Pompej Ivanovič je bil prepričan, da je šele zdaj res zaljubljen. Imel je sicer že šestkrat ranjeno srce, toda še nikoli ga ni tako bolelo, kakor zdaj, ko se je vnelo za Eleno Sergejevno. Da, to je bila prava ljubezen. In Pompej Ivanovič je čutil, da je trdno prepričan, da na zadnjih poti ne bo sam z grobarji. Dolgo je trpel in čakal, zdaj se mu je pa sreča nasmehnila. Toda vprašanje je, kaj poreče Elena Sergejevna. Sicer pa, kaj bi si belil s tem glavo! Saj je uradnik z dokaj dobro plača in tudi predstojnik ga ne gledejo postrani. Poleg tega ima nekaj prihrankov in če bog da, pokojnina ni daže. Naposled, Pompej Ivanovič je skromen in ponjen mož in če vzljubi koga, je pripravljen dati dušo zanj. Res da ni več mlad, toda to so malenkosti. Kaj bi govoril o petih križih, ko je pa še tako čil in krepak, da vtakne za pas vsakega fanta. In vdova ga je sprejemala tako prijazno, da je bil prepričan, da mu mati blagoslov ne uide. Naposled, kar se tiče Eleni Sergejevne same, je jasno, da se tudi s te strani ni batil zaprek. Sajo je treba samo pogledati, kako je vesela, kadar pride Pompej Ivanovič in kako navdušeno ga sprejme, pa nam postane takoj jasno, da ga ima rada in da ji je treba samo namigniti, pa bo njezina.

Zena! Že sama misel na to, da postane Elena Sergejevna njegova žena, je zaprla Pompeju Ivanoviču sapo. Bože moj, kako bo ljubil in negoval svojo milado ženo! Da, sreča je bližu, toda da jo doseže, mora govoriti z Eleno Sergejevno in njeni materjo. Vedno, kadar je razmisljal tem, ga je bilo straha. Imel je neprijeten občutek, kakor da se pripravlja skočiti v mrzlo vodo. Ta občutek mu je ostal od mladih nog. Kolikor je že trpel zaradi njega, kolikor je že sklenil, da bo energičen in pogumen, a vse je bilo zaman. Vrag vzemi take občutke! Vedno, kadar se je pripravljal spregovoriti z Eleno Sergejevno ali njeni materjo, je čutil, da ni

vse v redu, da se godi in njem nekaj, kar bi se ne smelo dogajati. Misli so se mu zmešale, v grlu ga je tišalo in beseda mu nikakor ni hotela iz ust. Kdor je dedno tako obremenjen in kdor se je na lastni koži prepričal, kaj se pravi stope pred dekleta in odkriti svoje srce, bo že vedel, kaj se to pravi. In kdor ima v tem pogledu bridke izkušnje, bo pač razumel, da položaj Pompeja Ivanoviča ni bil zavidanja vreden.

Tako je mineval dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem. A Pompej Ivanovič nikakor ni mogel z besedo na dan.

Nastopila je topla lepa jesen. Neke nedelje je sedeł Pompej Ivanovič z vdom na vrtu. Elena Sergejevna je pospravljala v hiši. In Pompej Ivanovič je trdno sklenil porabiti to ugodno priliko in spregovoriti najprej z materjo.

— Že davno sem sklenil, — je pričel in zakajšal, da bi mu takoj po prvih besedah ne zapro sape, — hm, torej že davno sem sklenil, velecenjena in pre-dobra Ana Pavlovna, spregovoriti z vami o zelo važni in resni zadevi...

Pompej Ivanovič je napravil pavzo, da nabere sape.

— O zadevi, ki je — da se tako izrazim — važna za vse moje življenje ... Saj veste, kakšno je samsko življenje. To je prezebanje in nič drugega. Torej, hotel sem reči, da bi rad ustanovil svoj lastni ...

— Že davno bi morali to storiti, dragi Pompej Ivanovič, — ga je prekinila vdova vsa srečna. — Saj sem že sama mislila, čemu odlašate in životljive sami.

— Saj to je tisto, Ana Pavlovna, — je nadaljeval Pompej Ivanovič ves srečen, da mu je pomagala odvaliti kamen od srca. — Saj sem vedno razmišljal o tem, toda beseda mi ni šla iz ust, saj veste, kako in kaj je s tako kočljivo zadevo. Seveda sem pozнал v življenju razne ženske, toda nobena ni bila ustvarjena zame. Zdaj bi vas pa ... prosil, da mi dovolite najprej pred vami odkriti srce in da se tako izrazim ...

— Dragi Pompej Ivanovič, — je odgovorila vdova, — storili ste nam toliko uslug in bili ste tako požrtvovalni, da ...

— E, saj ni vredno govoriti o tem, — je dejal Pompej Ivanovič in segel v žep po robec, — to so same malenkosti. Glavno je, Ana Pavlovna, da bi rad ... no, kar sami spregovorite z Eleni ... Elena Sergejevno.

— Pravite, naj se pomenim z Lenocnik?

— Da, glede... kako bi dejal — glede njenega soglasja...

— Njeno soglasje, pravite? Kako to mislite? Ne razumem vas.

Vdova je vstala in začudeno pogledala Pompeja Ivanoviča.

Tudi Pompej Ivanovič je vstal. Krije se šinila v glavo in sape mu je zapisalo.

— Pompej Ivanovič! — je nadaljevala vdova vsa srečna. — Kaj vam pride na misel! Lenočinkino soglasje sploh ne pride po poštov. Ona je moja hči, ne pa jaz njenja. Pompej Ivanovič, jaz... sem vas že davno cenila in z moje strani skratka, pristanem na vašo ponudbo in upam, da bova srečna.

Po teh besedah je podala Pompeju Ivanovič obe roki in vzkliknila:

— Lena, Lena!

In Pompej Ivanovič, ki je v nepopisni zadrgi mrmral nekaj sam pri sebi, je zagledal pred seboj Eleno Sergejevno.

— Lenočka! — je vzkliknila mati. — Čestitaj mi! Pompej Ivanovič me je zasnubil.

Dekle je radostno objelo Pompeja Ivanovič in še preden je mogel siromak odpreti usta, ga je strastno poljubilo.

Čez mesec dni se je Pompej Ivanovič poročil z vdovo svojega pokojnega prijatelja Ano Pavlovno Pinovo.

Dvodružinsko hišo
tako prodam. Kupec dobil stanovanje dveh sob in kuhinja. Pojasnil v gostilni »Mostiček«, Rožna dolina.

Mladenci

star 22 let, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče kakršno ali koliko delo za časa veseljega. Doprise na upravo »Slov. Naroda« pod »Brezposem« 9914.

Strojepiska

išče delo za dom. Ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »Prepis« 1001.

prenavlja, čisti in osežuje kri izboljša slabu prebavo, slabotno delovanje čreves, napihovanje, obolenja mokračne kisline, jetre, žolčni kamen. Vzpostavlja apetit in izborno učinkuje pri arteriosklerozi »PLANINKA«, čaj je pristen v plombiranih paketih po Din 20... z na pismom proizvajalcem:
LEKARNA BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg
(Dobi se v vseh lekarnah)

Tudi Egipčanke se hočejo emancipirati

Egipčani so lahko imeli doslej po 20 ali še več žen. — Po novem zakonu bo poligamija odpravljena.

V Egiptu so vladale doslej v zakonskem in rodbinskem življenju čudne na-vade. Poligamija je bila dovoljena in tako so imeli mnogi bogati Egipčani po 10, 20 ali celo 30 žen. Mož z mnogimi ženami se je lahko vseh odkriral na ta način, da je se dal po vrsti ločiti vsaj od onih, ki se jih je že naveličal. Zdaj se pa obeta možem konča zakonskega eldora, kajti tudi Egipt se modernizira in egipčanske žene se hočejo emancipirati. V okraju Tantah v Delti biva bogat Egipčan Issawi el Šariff, ki ga je sodišče obsoalo v plačevanje visokih alimen-tov dvema ženama, s katerima se je oženil, čež nekaj let se je pa dal pod izmišljeno pretrevo ločiti. Ta mož ima 60 žen in javnost je zelo radovedna, kako se bo iznebil ostalih 58.

Z njegovo zadevo se je pečalo so-dišče celo leto. Če pojde tako počasi tuji in drugimi njegovimi ženami, bo mož že davno na onem svetu, predno se bo vseh odkrival. El Šariff je zlorabil naivnost svojih žrtev in širokogradnost egipčanske zakonodaje. Koran dovoljuje hotel el Šariff odkrivati te ali one žene, jo je pregovoril, da je podpisala listino, ne da bi vedela, kakšna je njena vsebina. S temi listinami si je pomagal pred sodiščem, ki je zakon razveljavilo. Naivne žene so namreč podpisale listine, v katerih so se prostovoljno odrekli vsem pravicam in pristale na razporoko. Z nekaterimi sploh ni bil legalno oženjen in je protestiral proti trditvi, da ima 60 žen. Trdil je, da jih ima samo 13. Že to število jasno prikaže, da so vladale v Egiptu doslej glede zakonske življe-nja zelo žalostne razmere. Vsak Egipčan se lahko loči od svoje žene, in sicer na ta način, da svečano obljubi, da se ločiti, če se tekom 24 ur ne ostriže. Če te obljube ne izpolni, je zakon ločen. Zadostuje namreč, da žena trikrat izjaví možu, da je ločena in s tem je zadeva urejena. Ni torej čuda, da je veljal Egipt doslej za deželo, kjer so bile ženske uživanje, moški so pa lahko neomejeno uživanje ljubljene sladkosti. Kljub temu so pa Egipčani po pretežni večini dobrakom možje in ocetje.

Zapuščena deca, ki tava po ulicah vseh večjih egipčanskih mest, prihaja večinoma iz severnega Sudana ali gornejega Egipta. Sirote prihajajo v Kairo

ali Aleksandrijo, da dobe kako službo kot služinčad. Te zapuščene, osirote otroke imenujejo v Egiptu »berberji«. Ko si v mestu prihranijo nekaj denarja, se vrnejo na kmete, kjer lenuharijo, do-kler ne potrošijo vseh prihrankov. Dekle in hlapci se v zgornji mladosti ženijo in njihovo deco doleti ista usoda, ka-kor roditelje. Ko se berber po novi stuži vrne na kmete, se oženi z drugim de-kletom in tako se to ponavlja, dokler ni prestar za ženitev.

Sestrano, vojske sito vojaštvo pa se ni dalo več kroviti. Vojaki so prije-ali javne sestanke, na katerih so od-krito nastopati proti Avstriji, peli ju-goslovenske pesmi in vzklikli Jugoslaviji. Vsak čas je bilo računati z iz-bruhom vstaje. In res! Dne 23. maja je imelo vojaštvo sestanek v mestnem parku, drugi sestanki so se vršili po raznih gostilnah. Četovodja Melihar je imel na vojake nagovor, ki ga je za-klučil z vzklikom: »Živila Jugoslavija! Ponoči je izbruhnil upor. Uprlo se je nad 2000 vojakov, ki so vdrli v mesto ter razbili vojašnico in pisarne. Nasta-la je krvena poulična borba. Upornike je vodil korporal Uković. — Polkovnik Kormüller, ki je bil komandan-mesta, je dal takoj zastražiti vse izhode in je v kraju, kjer bi vojaštvo lahko prodro, postavil strojnice. Telefonično je tudi pozval pomoč iz Gradca. Ker je manjko sposobnih vodij, ustaja ni uspela. Uporno vojaštvo je deloma ka-pitiralo in se razbežalo po bližnjih gozdovih in vinskih goricah. V kritični noči je bilo ubitih sedem v ranjenih osem oseb.

Vodje upora so bili večinoma Slo-venci, skoraj sami inteligenčni, ki jih je vodila samo ena misel: borba za sva-bodno Jugoslavijo. Že ko je izbruhnila vstaja v Judenburgu in je bilo voja-štvo iz Radgona dirigirano v Judenburg, so evojaki temu odločno upri-ly čuli so se kljici: Na lastne ljudi ne bom streljati! Mnogo vojakov je tu-di pometalo muncijo skozi okna vagona.

Vstaja pa ni uspela in vse žrtve so bile zamašne. Že čez tri dni se je sestalo vojno sodišče in 27. maja so padle nove žrtve avstrijskega tiranstva. Za vojašnico so ustrelili oba vodje upora, četovod Melihar in korporal Uković. Živila Jugoslavija vodi v obupne razmere. Tako civilno prebivalstvo, kakor vojaštvo je trpe-lo pomanjkanje in lakoto. Lakota in vesti o zmagovaltem pohodu jugoslo-venske misli, so vplivale, da je začelo med vojaštvom vreti. Že v marcu leta 1918. je nezadovoljstvo doseglo svoj vrh in iz Radgona je pobegnilo 17 vojakov, čeprav je bila straža pomnožena. Položaj pa je postajal vedno obupnejši, jugoslovenska ideja je prodrala vukovščino.

Čez dva dni so prišli na vrsto še drugi, ki jih je avstrijski rabel obso-dil na smrt. Ob 12. juri je bila proglašena odsoba, ob 2. je bila že iz-vršena justifikacija. Ponosno in ne-ustrašeno so korakali uporniki na morišče. Pozdravljalj so vse znance in pri-jatelje, ki so jih srečevali ter vzklikali: »Živilo! Na zdar! Živila Jugoslavija!« itd. Zadnji, ki je bil ustreljen, je še vzkliknil: »Živila Jugoslavija!« in se mrtev zgrudil na tla. Na smrt so bili obsojeni: Andrej Melihar, star 26 let, korporal Rudolf Uković, star 24 let, korporal Anton Svale, star 29 let, in-fanterist Peter Hvala, star 25 let, in-fanterist Rihard Vreh, star 26 let, in-fanterist Liberat Veljan, star 28 let, in-fanterist Matko Graj, star 37 let 22-letni in-fanterist Ivan Maniacco, či-gar truplo je bilo pozneje pepeljano v Gorico.

Tako so izkrvaveli junaki za svobo-do Jugoslavije. Danes, ob 10-letnici tragičnih dogodkov, se spominjam herojev in se klanjam njihovemu!

Sledče srečke V. razreda

dravne razredne loterije, ki jih je prodala Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, so bile izvrebane dne 21. maja in sicer so zadele

Din 3.500

je zadele štev **84.507**
Po Din 1500 so zadele štev. 5.746, 5.750, 30.948, 66.633, 20.097
22.532, 70.358, 70.392, 82.847, 99.799, 78.762, 34.715, 60.143
123.895, 12.699.

Po Din 500 so zadele štev. 14.127, 100.701, 5757, 15.486, 15.404, 30.936, 30.975, 40.675, 55.425, 53.450, 66.607, 91.772, 115.689, 115.681, 115.660, 7535, 7574, 7548, 7604, 20.074, 22.553, 58.236, 58.378, 70.241, 70.303, 70.361, 70.398, 95.460, 99.769, 99.739, 99.733, 99.810, 99.873, 109.734, 109.748, 109.832, 120.145, 78.739, 78.797, 78.733, 78.732, 108.196, 10.845, 10.955, 10.947, 34.788, 34.764, 47.376, 60.123, 60.169, 84.650, 84.678, 84.649, 97.323, 97.346, 97.433, 97.422, 108.118, 108.163, 108.133, 1